

# Demokrasi & Seçimler

*Demokrasi, fikridir; bir kafa meselesidir. Her halde, bir mide meselesi değildir. Hükümet ilkesi de bir adalet sevgisini ve ahlak düşüncesini gerektirir. Demokrasi, memleket aşkıdır, aynı zamanda babalık ve analıktır. Mustafa Kemal ATATÜRK*

Ercan Caner, Sun Savunma Net, 14 Nisan 2024



Bir sistem ve prosedürler bütünü olarak demokrasi, seçmenlerin kendi hür iradelerine dayanarak, ülkeyi yönetmek üzere hangi partiyi seçeceklerine karar vermelerine ve kendileri için hangi değerlerin önemli olduklarını belirlemelerine imkân sağlar.

Demokrasiyle ilgili yapılan çeşitli tanımların içinde “**seçim**” ifadesinin geçmesi, demokrasinin gereğinin sadece düzenli olarak yapılan seçimler olduğu yanlış algısına katkıda bulunmuştur. Oysa demokrasi, çoğunluğun yönetiminden çok daha fazlasını ifade eden bir kavramdır.

İdeal haliyle demokrasi, yönetilenlerin irade ve rızasına dayalı olarak, bütün vatandaşlara hesap vermekle yükümlü hukukun üstünlüğüne bağlı ve insan haklarına saygılı kurumlardan oluşan bir yönetim sistemidir. İktidarı elinde tutanların, bağımsız mahkemeler ve basın ile sivil toplum tarafından ülke içi ve dışında kontrollere tabi tutulduğu ve karşılıklı olarak birbirini güçlendiren yapılardan oluşan bir ağıdır.

Ülkeyi yönetenler sadece kendilerine oy verenler için değil, bir bütün olarak halkın tamamının iyiliği için çalışmalı ve adil bir rekâbet ortamında rakip adaylar ve partilerle yarışmaya ve seçimleri kaybettiklerinde de sorunsuz iktidar değişimleri ve devirlerine açık olmalıdır.

Demokrasi, toplumun ideolojik olarak kutuplaştığı ve/veya kasten kutuplaştırıldığı durumlarda dahi barışçıl iktidar devrine ve kısa vadeli olmasa da uzun vadeli istikrara katkı sağlar. Seçimleri kaybetmek kesinlikle dünyanın sonu değildir, çünkü gerçek demokrasilerde kaybedenler mücadeleyi sürdürme ve başka bir seçimde kazanma şansına her zaman sahiptir.



*Bazı sandık kurullarının seçmene oy pusulası ve zarflarını sandık kurulu mührüyle mühürlemeden verdikleri yolundaki yoğun şikayetler üzerine Yüksek Seçim Kurulu sandık kurulu mührü taşımayan oy pusulası ve zarfların dışarıdan getirilerek kullanıldığı kanıtlanmadıkça geçerli sayılmasına karar vermiştir.*

Demokrasi, bireye kendisini gücün keyfi kullanımından koruyan siyasi ve kişisel haklar sağlar ve bu koruma, özgürlükleri ihlal eden devlet mekanizmasının yanı sıra çoğunlukçu topluma karşı korunmayı da kapsar.

Bir ulusun, Viktor Orban'ın dediği gibi sadece bireylerden oluşan bir topluluktan ziyade, örgütlenmesi, güçlendirilmesi ve hatta inşa edilmesi gereken bir topluluk olduğu yaklaşımı doğru değildir. Orban'a göre Macaristan'da inşa edilen yeni devlet, liberalizmin temel değerlerini inkâr etmeyen, ancak bu yaklaşımı devlet mekanizmasının ana unsuru haline getirmeyen, farklı, kendine has ve milli bir yaklaşım içeren illiberal bir devlettir.

Sıra No	Ülke	Toplam Demokrasi Endeks Skoru	Sivil Özgürlükler	Seçim Süreci ve Çoğulculuk	Hükümetin İşleyişi	Politik Kültür	Siyasi Katılım	Sıralamada Değişiklik
1	Norveç	9.81	9.41	10.00	9.64	10.00	10.00	+2
3	İzlanda	9.61	9.71	10.00	9.64	9.38	8.89	0
4	İsveç	9.39	9.41	9.58	9.64	10.00	8.33	0
5	Finlandiya	9.29	9.71	10.00	9.64	8.75	8.33	-2
6	Danimarka	9.28	9.41	10.00	9.29	9.38	8.33	0
7	İsviçre	9.14	9.12	9.58	9.29	9.38	8.33	+2
19	Şili	8.22	9.12	9.58	8.21	7.50	6.67	+6
26	Yunanistan	7.97	8.53	10.00	7.14	7.50	6.67	+9
29	İsrail	7.93	5.88	9.58	7.86	6.88	9.44	-6
56	Macaristan	6.64	6.76	8.33	6.79	6.88	4.44	0
57	Bulgaristan	6.53	7.65	9.17	5.36	4.38	6.11	-4
61	Romanya	6.45	7.35	9.17	6.43	3.75	5.56	0
90	Gürcistan	5.20	5.59	7.00	3.57	3.75	6.11	+1
102	Gambia	4.47	4.12	4.42	4.29	5.63	5.56	0
103	Türkiye	4.35	2.06	3.50	5.00	5.63	5.56	0
111	Kuveyt	3.83	3.24	3.17	3.93	4.38	4.44	-1
114	Katar	3.65	3.53	1.50	4.29	5.63	3.33	0
132	Mısır	2.93	1.76	1.33	3.21	5.00	3.33	+6
134	B.A.E.	2.90	2.35	0.00	4.29	5.63	2.22	+1
135	Azerbaycan	2.87	2.65	0.50	2.86	5.00	3.33	+7
142	Bahreyn	2.52	1.76	0.42	2.71	4.38	3.33	+2
150	S. Arabistan	2.08	1.47	0.00	3.57	3.13	2.22	+2
162	Suriye	1.43	0.00	0.00	0.00	4.38	2.78	0
165	Afganistan	0.32	0.29	0.00	0.07	1.25	0.00	0

### Demokrasi Endeksi Tablosu – 165 Ülke

#### Demokrasi ve Seçimler

Demokratik bir sistemde özgür ve adil seçimler, özellikle de demokratik geçiş dönemlerinde kritik süreçlerdir. Seçim, iktidarın nihai hesap verebilirliğinin son noktası, halkın sesinin de kendi ve ülkenin geleceğinin yönlendirilmesi konusundaki tercihlerinin en net ve güçlü şekilde duyulduğu anlardır.

Ancak özgür ve adil seçimler tek başına demokrasiye ulaşabilmek için kesinlikle yeterli değildir. Egemenliğin halka ait olduğu siyasi bir sistemde, halkın sesi demokratik süreçler ve kurumlar aracılığı ile seçimden sonra da duyulmalı ve saygı gösterilmelidir.

Bir demokrasinin başarılı olabilmesi; şeffaflık, hesap verebilirlik, hukukun üstünlüğü gibi temel ilkelerin yanı sıra işbirliği, hoşgörü ve uzlaşma kültürünün de ulusal dokuya yerleştirilmesine bağlıdır.

Halkı yolsuzluklarla mücadele etme, adalet isteme, iktidarı şeffaflık ve hesap verebilirliğe zorlama ile siyasi, ekonomik ve sosyal haklarını savunabilme alanlarında güçlendirmek, ulusal ve küresel bağlamda son yıllarda yükselmekte olan liberalizm karşıtı dalgaya karşı bir kuvvet çarpanı işlevini görebilir.

#### Türkiye - 2023 Yılındaki Ana Gelişmeler

Mayıs ayında yapılan iki turlu seçimde Recep Tayyip Erdoğan, Cumhuriyet Halk partisi lideri Kemal Kılıçdaroğlu'nu yenerek yeniden cumhurbaşkanı seçilmiştir. Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı (AGİT) gözlemcileri devlet medyasının AKP ve Erdoğan lehine çalıştığını ve Erdoğan'ın seçim kampanyası esnasında yasal siyasi rakiplerini sürekli olarak terörizmi desteklemekle suçladığını rapor ederek seçimi eleştirmiştir.

Hükümet, düşüncelerin serbestçe ifade özgürlüğünü kısıtlamış ve yetkililer Şubat ayında meydana gelen depremlerde “X” sosyal medya platformuna erişimi kısıtlamış ve paylaşımları nedeniyle düzinelerce insanı tutuklamıştır.



***CHP Genel Başkanı sırtını PKK terör örgütüne dayamıştır. Kılıçdaroğlu'nun Kandil'dekilerle video çekimleri var. Bunları yayınladılar. 'Haydi, haydi' türü. Ama montaj ama şu ama bu. PKK'lılar videolarla bunlara destek verdi'***

Cumhurbaşkanı Erdoğan ve AKP, Yüksek Seçim Kurulu (YSK), yargı, polis ve medya üzerinde partizanca bir hakimiyet kurmuş durumdadır. Erdoğan ve AKP son yıllarda bu kurumsal araçları, siyasi rakiplerini zayıflatmak ve onların seçimler yoluyla seçmen desteği kazanma çabalarını engellemek için kullanmıştır.

Mafya lideri Sedat Peker; 2021 ve 2022 yıllarında cinayet, tecavüz, yolsuzluk ve uyuşturucu kaçakçılığı dâhil olmak üzere, aralarında eski içişleri bakanı Süleyman Soylu'nun da olduğu iktidardaki hükümetin önde gelen figürlerine bir dizi suçlamalar yönelmiştir. Muhalefet partilerinin defalarca yaptığı meclis araştırması ve hukuki soruşturma talepleri TBMM'de çoğunluğu elinde tutan AKP liderliğindeki koalisyon tarafından engellenmiş ve Peker'in iddiaları hakkında hiçbir soruşturma açılmamıştır.

Yine Mayıs ayında yapılan parlamento seçimlerinde AKP liderliğindeki ittifak meclisteki sandalyelerin %49.5'ini kazanırken, CHP liderliğindeki ittifak %35'de kalmıştır. Gözlemciler; gösteri yapma özgürlüklerinin kısıtlanması, seçim sürecine

siyasi müdahaleler ve diğer faktörler nedeniyle seçimlere gölge düştüğünü rapor etmiştir.



***“Ben sadece gönül hırsızlığını bilirim”*** diyen İstanbul Büyükşehir Başkanı Ekrem İmamoğlu

Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde sandalye sayısı 600'dür. Milletvekilleri beş yıllığına seçilmektedir ve partilerin parlamentoda yer alabilmesi için en az %7 oy alması gerekmektedir.

Cumhuriyet Halk Partisi'nin en popüler lideri İstanbul belediye başkanı Ekrem İmamoğlu, Aralık 2022'de, seçimlerden sadece altı ay önce devlet kurumlarına hakaret etmekten hüküm giymiş ve bu karar CHP'nin onu başkanlık için aday göstermesine engel olmuştur. Mayıs 2022'de başka bir mahkeme de, 2019 yılında cumhurbaşkanına hakaret ettiği için mahkum olan CHP'nin İstanbul İl başkanı Canan Kaftancıoğlu'nun hapis cezasını onamıştır.

### ***Freedom House-2024 Raporunda Türkiye***

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın Adalet ve Kalkınma Partisi (AKP) 2002 yılından beri Türkiye'yi yönetmektedir. Başlangıçta bazı liberal reformları hayat geçiren AKP giderek siyasi haklar ve özgürlüklere uymaz hale gelmiştir ve 2016 yılından beri kendisini eleştirenler ve nuhaliflere geniş kapsamlı bir baskı uygulamaktadır.

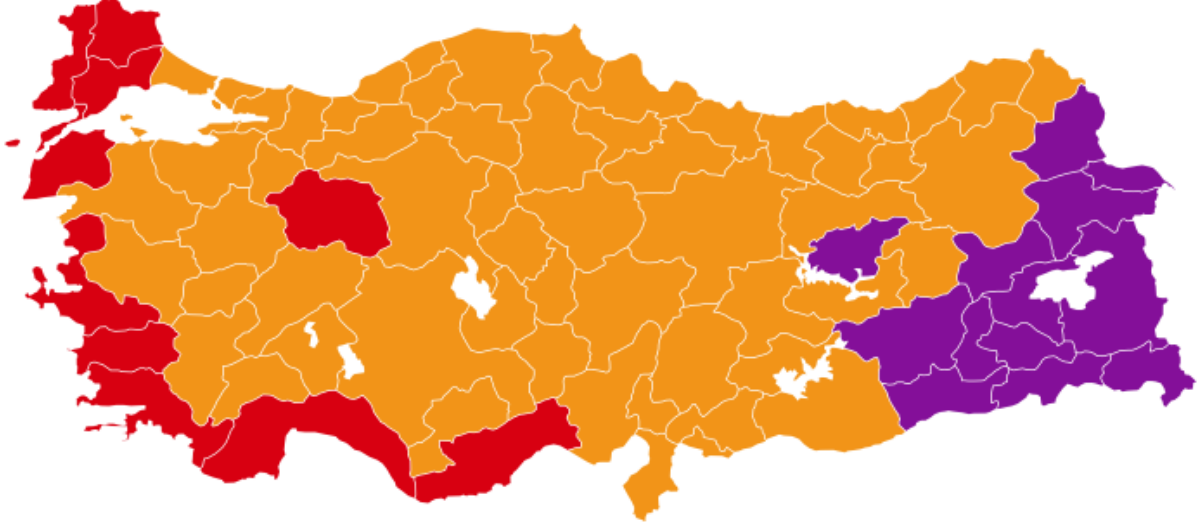
2017 yılında yapılan anayasal değişiklikler gücü cumhurbaşkanının elinde toplamış ve kilit kontrol ve dengeleri ortadan kaldırmıştır. Erdoğan Türk siyasetine hakim olmayı sürdürürken, derinleşen ekonomik kriz ve siyasi gücünü daha da fazla pekiştirme

fırsatları, hükümete muhalefeti ezmek ve kamusal söylemi sınırlandırmak için yeni güdüler vermiştir.

ÖLÇÜTLER	DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTÜ	PUAN	TÜRKİYE
SEÇİM SÜRECİ	Mevcut devlet başkanı ve diğer milli otorite özgür ve adil seçimlerle mi seçilmiştir?	4	2
	Mevcut millet temsilcileri özgür ve adil seçimlerle mi seçilmiştir?	4	2
	Seçim yasaları adil mi ve ilgili seçim otoritesi tarafından tarafsız uygulanıyor mu?	4	1
SİYASİ ÇOĞULCULUK VE KATILIM	İnsanların kendi iradeleriyle farklı partilerde örgütlenme hakkı var mı ve sistem farklı parti ve gruplaşmalara izin veriyor mu?	4	2
	Muhalefetin seçimler yoluyla halkın desteğini artırması veya iktidara gelmesi için gerçekçi bir fırsat var mı?	4	2
	Halkın siyasi seçimleri, siyasi alanın dışındaki güçlerin veya siyaset dışı araçlar kullanan siyasi güçlerin tahakkümünden bağımsız mı?	4	3
	Nüfusun çeşitli kesimleri (etnik, ırk, din, cinsiyet, LGBT+ ve diğer ilgili gruplar dahil) tam siyasi haklara ve seçim fırsatlarına sahip mi?	4	1
HÜKÜMET İŞLEYİŞİ	Özgürce seçilmiş hükümet başkanı ve ulusal yasama temsilcileri hükümetin politikalarını belirliyor mu?	4	2
	Resmi yolsuzluğa karşı önlemler güçlü ve etkili mi?	4	1
	Hükümet açıklık ve şeffaflıkla çalışıyor mu?	4	1
İFADE ÖZGÜRLÜĞÜ VE İNANÇ	Özgür ve bağımsız medya var mı?	4	1
	Bireyler, dini inançlarını veya inançsızlıklarını kamuya açık veya özel olarak uygulamakta ve ifade etmekte özgür mü?	4	2
	Akademik özgürlük var mı ve eğitim sistemi kapsamlı siyasi beyin yıkamadan muaf mı?	4	1
	Bireyler, gözetlenme veya misilleme korkusu olmadan siyasi veya diğer hassas konularda kişisel görüşlerini ifade etmekte özgür mü?	4	1
ÖRGÜTLENME HAKLARI	Toplantı özgürlüğü var mı?	4	1
	Sivil toplum kuruluşları, özellikle insan hakları ve yönetimle ilgili işlerle uğraşanlar için özgürlük var mı?	4	1
	Sendikalar ve benzeri meslek veya işçi örgütleri için özgürlük var mı?	4	1
HUKUKUN ÜSTÜNLÜĞÜ	Bağımsız yargı var mı?	4	1
	Medeni ve cezai konularda yargı süreci geçerli midir?	4	0
	Gayri meşru fiziksel güç kullanımına karşı koruma ve savaş ve isyanlardan muafiyet var mı?	4	1
	Yasalar, politikalar ve uygulamalar, nüfusun çeşitli kesimlerine eşit muamele edilmesini garanti ediyor mu?	4	1
KİŞİSEL HAKLAR	Bireyler, ikamet, iş veya eğitim yerlerini değiştirme olanağı da dahil olmak üzere hareket özgürlüğünden yararlanıyor mu?	4	1
	Bireyler, devletin veya devlet dışı aktörlerin gereksiz müdahalesi olmadan mülk sahibi olma ve özel iş kurma haklarını kullanabiliyor mu?	4	1
	Bireyler, eş seçimi ve ailenin büyüklüğü, aile içi şiddetten korunma ve görünüş üzerinde kontrol dahil olmak üzere kişisel sosyal özgürlüklerden yararlanıyor mu?	4	2
	Bireyler fırsat eşitliğinden ve ekonomik sömürüden özgür olmaktan yararlanıyor mu?	4	1
<b>TOPLAM PUAN – ÖZGÜR DEĞİL</b>		<b>100</b>	<b>33</b>

### Mayıs-2023 Cumhurbaşkanı ve 28. Dönem Milletvekili Seçimleri

2023 yılı genel seçimlerinde; kayıtlı 60.721.745 seçmenden 53.994.049'u (%88.92) sandık başına giderek oylarını kullanmıştır. Geçerli 54.442.588 oyun partilere göre dağılımı aşağıdaki tabloda sunulmuştur



### 2023 Genel Seçim Sonuçları

.Parti	Yurt İçi Oy	Yurt Dışı ve Gümrük Oy	Türkiye Geneli Toplam Oy	Oy Oranı	Milletvekili
Cumhuriyet Halk Partisi	13.374.463	427.720	13.802.183	%25,35	169
Adalet ve Kalkınma Partisi	18.586.137	806.325	19.392.462	%35,62	268
Yeniden Refah Partisi	1.505.736	21.312	1.527.048	%2,80	5
Yeşiller ve Sol Gelecek	4.624.094	179.828	4.803.922	%8,82	61
Milliyetçi Hareket Partisi	5.283.345	201.475	5.484.820	%10,07	50
İyi Parti	5.211.632	64.349	64.349	%9,69	43
Türkiye İşçi Partisi	903.742	52.315	956.057	%1,76	4
Zafer Partisi	1.198.647	17.752	1.216.399	%2,23	-
Büyük Birlik Partisi	522.470	8.300	530.770	%0,97	-
Memleket Partisi	487.910	14.759	502.669	%0,92	-
<b>TOPLAM</b>	<b>52.628.182</b>	<b>1.814.406</b>	<b>54.442.588</b>	<b>%100</b>	<b>600</b>

Yurtdışında kayıtlı seçmen sayısı 3.423.759'dur. Bu seçmenlerden 1.841.846'sı (%53.80) sandık başına giderek oylarını kullanmış ve geçerli oyların (1.814.406); 54.44'ünü AKP, %11.10'unu MHP, %23.57'sini CHP ve %9.91'ini ise Yeşiller ve Sol Gelecek Partisi almıştır.

### Cumhurbaşkanlığı Seçim Sonucu – İkinci Tur

Aday	Yurt İçi	Yurt Dışı	Gümrük	Genel	Oran
Recep Tayyip Erdoğan	26.690.529	1.059.494	84.566	27.834.589	% 52,18
Kemal Kılıçdaroğlu	24.728.027	714.965	61.732	25.504.724	% 47,82
<b>TOPLAM</b>	<b>51.418.556</b>	<b>1.774.459</b>	<b>146.298</b>	<b>53.339.313</b>	<b>% 100,0</b>

14 Mayıs 2023 tarihinde yapılan ilk turda geçerli 52.972.934 oyun %49,24'ünü Recep Tayyip Erdoğan (26.086.102 oy), %45,07'sini (23.873.749 oy) ise Kemal Kılıçdaroğlu

almıştır. Sinan Oğan %5,28 (23.873.749 oy), Muharrem İnce %0,41 (216.470 oy) oranında oy alarak ikinci tura katılma hakkını kaybetmiştir.

### **2024 Yerel Seçimleri – Tek Adam Rejiminin Sonu**

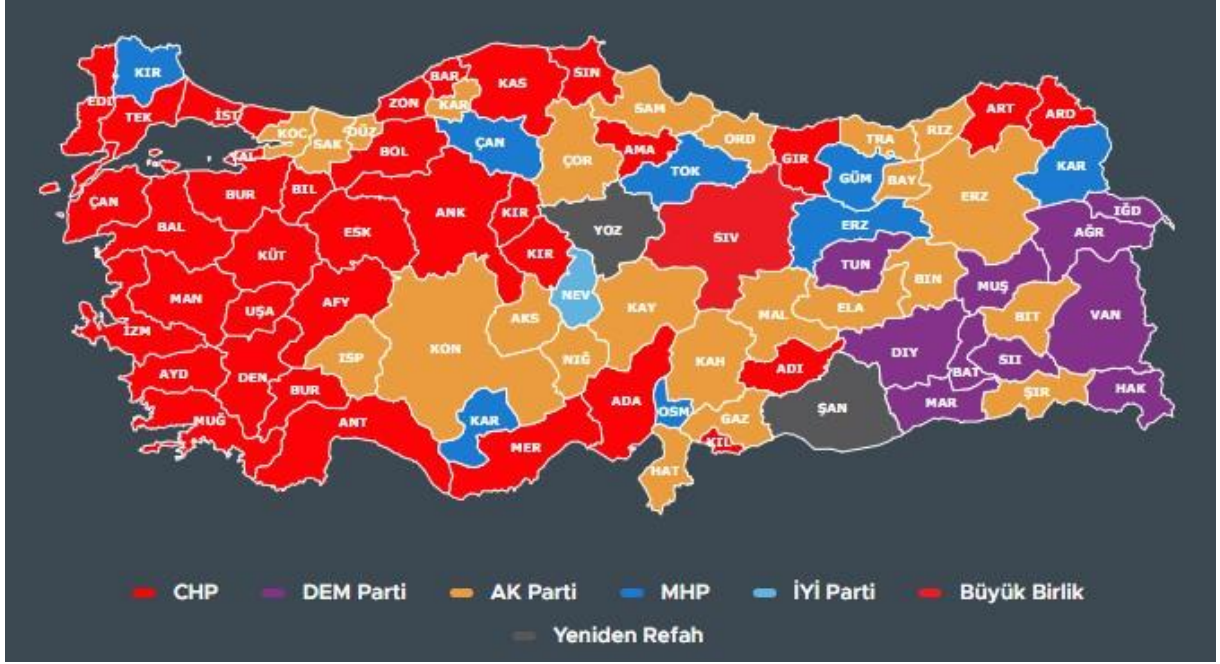
31 Mart 2024 tarihinde yapılan yerel seçimlere tek başına giren CHP tarihi bir zafer kazanmıştır. Özgür Özel'in liderliğindeki CHP; geçerli oylardan 17.391.548 oy alarak (oyların %37.77'si) birinci parti konumuna yükselmiştir. Seçimler sonucu oluşan tablo aşağıdadır:

Parti	Geçerli Oy	Oy Oranı	Büyükşehir	İl	İlçe	Belde	Toplam
CHP	17.391.548	%37.77	14	21	337	61	433
AKP	16.339.771	%35.49	12	12	356	169	549
YRP	2.851.784	%6.19	1	1	39	24	65
DEM PARTİ	2.625.588	%5.70	3	7	65	10	85
MHP	2.297.662	%4.99	0	8	122	98	228
İyi Parti	1.735.924	%3.77	0	1	24	7	32
ZAFER	800.905	%1.74	0	0	0	0	0
SAADET	503.210	%1,09	0	0	1	3	4
HÜDA PAR	253.648	%0,55	0	0	0	1	1
BBP	200.301	%0,43	0	1	14	5	20
DEVA	150.600	%0,33	0	0	1	3	4
BTP	113.043	%0,25	0	0	0	0	0
DP	92.166	%0,20	0	0	2	3	5
MEMLEKET	78.289	%0,17	0	0	1	1	2
TİP	71.108	%0,15	0	0	1	1	2
TKP	51.303	%0,11	0	0	0	0	0
DSP	48.516	%0,11	0	0	1	2	3
VATAN	43.240	%0,09	0	0	0	0	0
YTP	42.646	%0,09	0	0	0	0	0
MİLLET	38.578	%0,08	0	0	0	0	0
GELECEK	34.212	%0,07	0	0	0	0	0
HAK-PAR	31.633	%0,07	0	0	0	0	0
EMEP	29.985	%0,07	0	0	1	0	1
SOL PARTİ	22.810	%0,05	0	0	1	1	2
ANAP	17.739	%0,04	0	0	0	0	0
TKH	17.406	%0,04	0	0	0	0	0
AB PARTİ	15.790	%0,03	0	0	0	0	0
MİLLİ YOL	15.705	%0,03	0	0	0	0	0
HKP	8.654	%0,02	0	0	0	0	0
ABP	6.139	%0,01	0	0	0	0	0
ADALET PARTİSİ	3.921	%0,01	0	0	0	0	0
TOPLAM	46.046.499	%100	30	51	973	390	1044

*NOT: Tabloda yer alan partiler büyükşehir, il, ilçe ve belde belediye başkanlığı kazanan partileri göstermektedir. Yerel seçimlerde 0.09 oy alan VATAN partisi ise Genel Başkan Doğu Perinçek'in açıklamasına göre; Vatan Partisi sayesinde sistemin surlarında gedikler açılmaya başlamıştır ve partisi önemli bir başarı kazanarak DÖRT muhtarlık elde etmiştir. AKP ve MHP ortaklığının tam bir fiyasko yaşadığını ifade*



eden Perinçek'in partisi; Kahramanmaraş-Pazarcık, Sivas-Divriği, Adana-Yüreğir ve Uşak-Merkez muhtarlık seçimlerini kazanmıştır.



### Kesin olmayan verilere göre 2024 Yerel Seçim Sonuçları

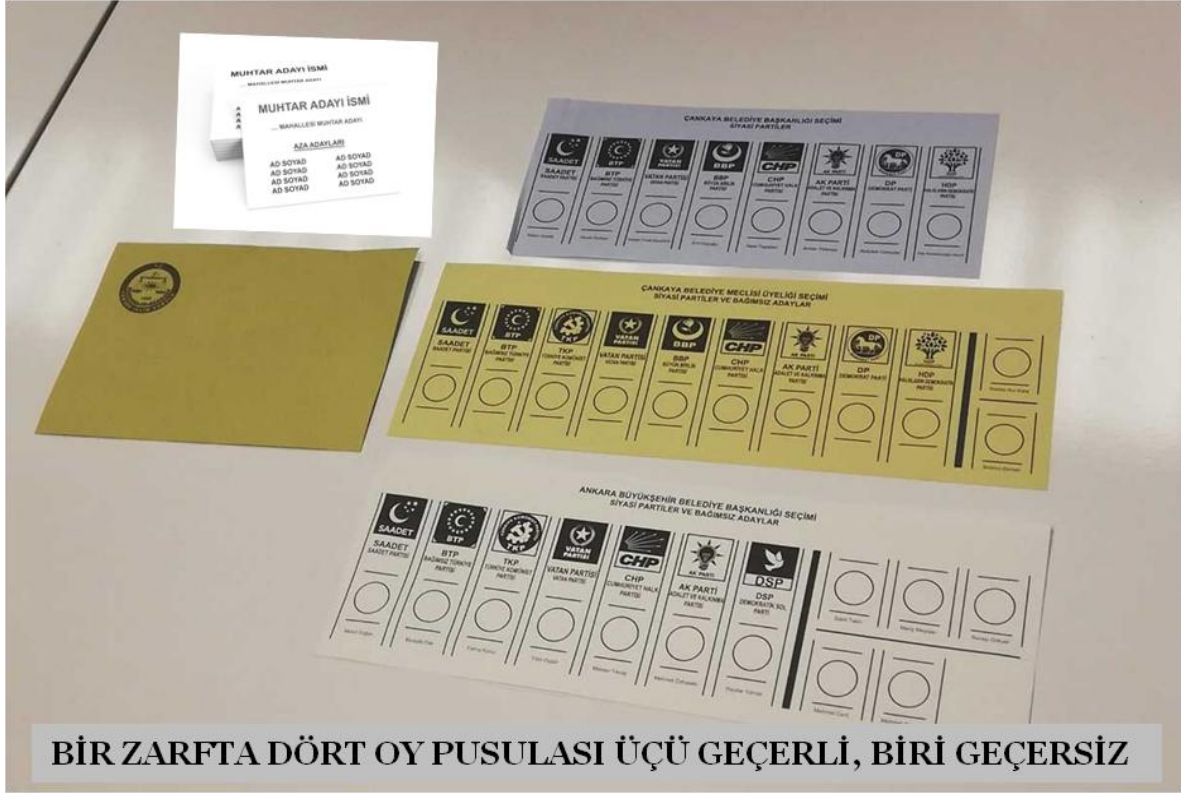
14 Mayıs 2023 tarihinde yapılan cumhurbaşkanı ve 28'inci dönem milletvekili genel seçimlerinde kayıtlı seçmen sayısı 60.721.745'dir ve 53.994.049 seçmen (%88,92) oy kullanmıştır. 2024 yerel seçimlerinde kayıtlı seçmen sayısı 61.430.934'e yükselmiş ve 48.256.541 (yaklaşık %78,5) seçmen sandık başına giderek oyunu kullanmıştır. Yani seçmen sayısı doğal olarak artarken, sandığa gidip oy kullananların sayısı, kesin olmayan sonuçlara göre 5.737.508 azalmıştır.

### İstanbul Seçimleri

31 Mart 2024 tarihinde yapılan seçimlerde belediye başkanlığını ezici bir üstünlükle kazanan CHP adayı Ekrem İmamoğlu yaptığı bir konuşmada, 17 bakan ve rakip adaya ilave olarak, Recep Tayyip Erdoğan ile de mücadele ettiğini ima ederek, İstanbul halkının misafir ağırlamayı sevdiğini ve 2019 seçimlerinde 806.000 kere nasıl misafir ettiyse şimdi daha büyük rakamla misafir edeceğini söylemiştir.

### Birinci Zafer, 31 Mart 2019

31 Mart 2019 tarihinde yapılan yerel seçimlerde CHP adayı Ekrem İmamoğlu seçimi **13.276** oy farkla kazanmasına rağmen, hatırlanacağı gibi **"hiç bir şey olmasa da kesin bir şeyler oldu"** ve **"çaldılar"** iddialarıyla YSK; sandık kurul ve üyelerinin oluşumundaki usulsüzlükleri gerekçe göstererek sadece İstanbul büyükşehir belediye başkanlığı seçimini iptal eder.



**BİR ZARFTA DÖRT OY PUSULASI ÜÇÜ GEÇERLİ, BİRİ GEÇERSİZ**

### İkinci Zafer, 23 Haziran 2019

23 Haziran 2019 tarihinde tekrar edilen seçimde Ekrem İmamoğlu, iptal edilen seçimdeki 13.276 oy farkını bu kez ezici bir üstünlüğe dönüştürür ve geçerli oyların %54.22'sini alarak rakibi Binali Yıldırım'a tam **806.014** oy fark atar.



### Üçüncü Zafer, 31 Mart 2024

İstanbul seçim sonuçlarına göre oyların %51.15'ini alan Ekrem İmamoğlu, en iddialı rakibi Cumhur İttifakı adayı Murat Kurum'a %11.56 fark atarak ikinci defa büyükşehir

belediye başkanlığını kazanmıştır. Ekrem İmamoğlu bu sefer tam **1.001.274** oy farkla kazanmıştır.

Yukarıdaki görselde görüldüğü gibi;, Cumhuriyet İttifakı olarak seçime katıldığından ve İstanbul büyükşehir belediye başkanlığına aday çıkarmadığından Milliyetçi Hareket Partisi'nin (MHP) oy oranı görülmemektedir.

Bunun nedeni ise seçim öncesi AKP ve MHP'nin İstanbul'da ortak hareket etme yönünde aldıkları karardır. İki partinin aralarındaki anlaşmaya göre AKP, **Silivri** ve **Beşiktaş** ilçelerinde aday çıkarmamış ve MHP adaylarına destek vermiştir.



*İstanbul'un Silivri ilçesinde CHP adayı oyların %53.20'sini alırken, MHP oyların sadece %39.53'ünü alarak seçimi kaybetmiş, böylece MHP'nin İstanbul'da 2019 yılında kazandığı tek belediye başkanlığı da uçup gitmiştir.*

Türkiye genelinde oy oranı sadece **%4,99** olan MHP İstanbul'un yanı sıra; Adıyaman, Ağrı, Ardahan, Artvin, Batman, Bilecik, Bingöl, Bitlis, Burdur, Çanakkale, Çorum, Edirne, Giresun, Hakkari, Iğdır, Kırşehir, Muş, Rize, Siirt, Sinop, Şırnak, Tunceli, Yalova ve Zonguldak illerinde de aday çıkarmamış ve AKP'yi desteklemiştir. İki parti arasındaki anlaşma; Bingöl, Bitlis, Çorum, Rize ve Şırnak illerinde AKP adaylarının seçimi kazanmasını sağlamıştır.

İstanbul'un 39 ilçesi vardır, bunlardan 25'i Avrupa yakasında, 14'ü ise Anadolu yakasındadır. Aşağıdaki tabloda belediye meclisi oy oranları görülmektedir. Gaziosmanpaşa'da meclis çoğunluğu AKP'de (%40.87) olmasına rağmen, CHP adayı %40.45 oyla belediye başkanı seçilmiştir.

Türkiye genelinde **%4.99** oranında oy alan MHP'nin AKP'yi desteklediği İstanbul ilçelerindeki desteği çıkarıldığında; **Fatih, Zeytinburnu, Pendik, Ümraniye** ve **Bahçelievler** ilçelerinin de CHP'ye geçeceği görülmektedir. 2023 yılı verilerine göre bu ilçelerdeki toplam nüfus 2.672.303'dür.

	İLÇE	CHP	AKP	MHP	YRP	DEM	İP	BAŞKANLIK
1	ADALAR	48.88	22.33	-	-	4.23	2.22	CHP
2	BAKIRKÖY	66.83	21.07	-	1.04	1.77	1.65	CHP
3	BEŞİKTAŞ	73.09	-	11.18	0.96	1.26	2.19	CHP
4	BEYKOZ	44.66	42.26	-	3.80	0.84	1.85	CHP
5	BEYOĞLU	46.95	40.08	-	3.19	-	1.46	CHP
6	ÇATALCA	51.06	40.10	-	2.06	-	2.43	CHP
7	EYÜPSULTAN	47.40	39.07	-	3.69	-	2.44	CHP
8	FATİH	42.46	45.56	-	3.36	-	1.06	AKP
9	GAZİOSMANPAŞA	38.87	40.87	-	6.31	3.95	1.42	CHP
10	KADIKÖY	70.49	13.62	-	-	1.36	1.16	CHP
11	KARTAL	52.26	35.09	-	2.58	-	2.21	CHP
12	SARIYER	54.23	34.30	-	1.82	-	1.31	CHP
13	SİLİVRİ	53.31	-	33.92	2.58	-	2.51	CHP
14	ŞİLE	50.25	41.09	-	1.89	-	2.26	CHP
15	ŞİŞLİ	63.55	23.06	-	1.35	-	1.92	CHP
16	ÜSKÜDAR	47.43	40.30	-	2.78	-	1.28	CHP
17	ZEYTİNBURNU	42.79	43.24	-	5.02	-	1.02	AKP
18	B. ÇEKMECE	46.76	39.59	-	2.09	2.82	1.80	CHP
19	KAĞITHANE	36.68	44.60	-	3.85	4.00	1.49	AKP
20	K. ÇEKMECE	47.38	35.19	-	2.98	-	1.28	CHP
21	PENDİK	41.25	43.26	-	4.52	-	1.38	AKP
22	ÜMRANIYE	39.39	41.96	-	6.86	2.74	1.31	AKP
23	BAYRAMPAŞA	45.06	40.53	-	4.46	-	1.68	CHP
24	AVCILAR	51.88	36.97	-	2.36	-	1.37	CHP
25	BAĞCILAR	33.94	51.43	-	4.68	-	1.23	AKP
26	BAHÇELİEVLER	44.07	44.02	-	3.21	-	1.17	AKP
27	GÜNGÖREN	35.91	46.79	-	3.29	4.84	1.71	AKP
28	MALTEPE	56.64	31.53	-	1.81	-	1.85	CHP
29	SULTANBEYLİ	20.48	45.47	-	4.63	10.48	1.07	AKP
30	TUZLA	48.00	37.78	-	4.19	-	1.59	CHP
31	ESENLER	32.86	49.83	-	6.55	-	1.28	AKP
32	ARNAVUTKÖY	32.69	43.41	-	6.63	7.22	3.06	AKP
33	ATAŞEHİR	53.92	34.49	-	1.9	-	1.74	CHP
34	BAŞAKŞEHİR	35.11	44.94	-	4.80	6.23	1.11	AKP
35	BEYLİKDÜZÜ	49.71	34.33	-	4.03	3.17	1.46	CHP
36	ÇEKMEKÖY	45.59	38.88	-	5.21	-	1.36	CHP
37	ESENYURT	47.80	38.02	-	3.49	-	1.38	CHP
38	SANCAKTEPE	47.98	40.53	-	3.71	-	1.01	CHP
39	SULTANGAZİ	32.21	45.69	-	7.06	7.00	0.91	AKP

### Belediye Meclisi Oy Oranları

Ancak Cumhuriyet partilerinden AKP ve MHP'nin ortaklığı sayesinde bu ilçelerde AKP, CHP'yi geçebilmiştir. AKP'nin MHP'yi desteklediği Beşiktaş ve Silivri ilçelerinde ise ittifak ortaklığı yetmemiş ve MHP büyük bir hüsrana uğramıştır.

Silivri ilçesinde CHP adayı oyların %53.20'sini alırken, MHP oyların sadece %39.53'ünü alarak seçimi kaybetmiş, böylece MHP'nin İstanbul'da 2019 yılında kazandığı tek belediye başkanlığı da uçup gitmiştir.



*İstanbul Beşiktaş bağımsız belediye başkan adayı A. Nasuh Mahruki %13.66 oranında oy alarak, %11.44 oranında oy alan MHP'yi geçmiştir.*

Beşiktaş ilçesinde ise durum MHP adayı için çok daha vahim olmuş, CHP adayı ezici bir farkla oyların %64.12'sini alırken, MHP adayı sadece %11.44 oranında oy alabilmiş ve %13.66 oranında oy alan bağımsız aday A. Nasuh Mahruki'nin dahi gerisinde kalmıştır.

Bu arada, aldığı %6.19 oy oranıyla Türkiye genelinde üçüncü parti konumuna gelen Yeniden Refah Partisi'nin, İstanbul ilçelerinde AKP'yi desteklemesi durumunda, CHP tarafından kazanılan; Beykoz ve Gaziosmanpaşa ilçe belediye başkanlıklarının AKP tarafından kazanılabileceği görülmektedir.